

Nr 83.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension
åt förre aktuarien vid Sveriges geologiska undersökning
G. H. Santessons änka Alma Johanna Santesson, född
Lindberg; given Stockholms slott den 10 mars 1916.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förre aktuarien vid Sveriges geologiska undersökning Gustaf Henrik Santessons änka Alma Johanna Santesson, född Lindberg, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor, att utgå från och med november månad år 1915.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10
mars 1916.*

Närvarande:

Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen statsrådet friherre Beck-Friis anförde:

I skrivelse den 12 januari 1916 har tillförordnade chefen för Sveriges geologiska undersökning statsgeologen Axel Gavelin hemställt om avlåtande av proposition om en årlig pension åt avlidne förre aktuarien vid undersökningen filosofie doktorn Gustaf Henrik Santessons änka Alma Johanna Santesson, född Lindberg, till belopp av 800 kronor.

Häröver har statskontoret den 1 februari 1916 avgivit infordrat utlåtande.

Till stöd för sin framställning har tillförordnade chefen för nämnda undersökning anfört följande:

När geologiska undersökningen från och med år 1910 uppfördes på ordinarie stat, hade Santesson redan uppnått en ålder av över 62 år och kunde således icke vinna inträde i civilstatens änke- och pupillkassa

och därigenom tillförsäkra sin maka rätt till pension. Att emellertid i detta fall ett ömmande behov av sådan pension föreläge, borde tydligt framgå därav, att behållningen i boet efter Santesson, såsom syntes av bilagt transumt av bouppteckningen, belöpte sig till endast 1,501 kronor 22 öre.

Såsom vägande skäl att bevilja den begärda pensionen kunde framhållas Santessons synnerligen långa, plikttrogna och om framstående skicklighet vittnande tjänstgöring vid ämbetsverket. Efter att den 1 juli 1872 hava blivit av dåvarande chefen för undersökningen anställd såsom kemist vid densamma, förordnades Santesson år 1875 av chefen för civildepartementet till tjänsteman vid verket och 1901 av chefen för jordbruksdepartementet till aktuarie, å vilken befattning han erhöll fullmakt vid undersökningens uppförande på ordinarie stat från och med början av år 1910. När Santesson från och med 1 juni 1914 erhållit avsked med pension, hade han alltså tjänstgjort vid verket under 41 år 11 månader, därav i ungefär 29 år såsom kemist och i 13 år såsom aktuarie, varjämte han i 38 år varit dess bibliotekarie. Under denna i det närmaste 42-åriga tjänstetid hade Santesson blott två gånger åtnjutit tjänstledighet, nämligen under 2 veckor för sjukdom år 1875 och under 3 veckor, likaledes för sjukdom, under år 1895. För övrigt hade han i mycket stor utsträckning utöver den dagliga tjänstgöringstiden ägnat sig åt verkets arbeten. I alla de funktioner, som Santesson under sin långa tjänstemannabana haft att fylla, hade hans arbete präglats av gedigenhet och skicklighet, och det kunde utan överdrift sägas, att han varit ett av ämbetsverkets bästa stöd.

Då Santesson nu avlidit efter att blott under något mer än ett år hava fått åtnjuta sin sällsamt årligt förtjänade pension och utan att hava varit i tillfälle att genom delägarskap i civilstatens änke- och pupillkassa tillförsäkra sin efterlämnade maka nödig bärgning, syntes det vara i överensstämmelse med rätt och billighet, att statsmakterna trädde emellan genom beviljandet av änkepension.

Enligt den för Santesson gällande lönestaten skulle pensionen till hans änka efter de nu för civilstatens änke- och pupillkassa gällande normerna hava uppgått till 800 kronor per år, ett belopp, som med hänsyn till penningvärdets fallande under senare år nu måste anses synnerligen lågt.

Vid framställningen har fogats transumt av bouppteckningsinstrument, utvisande, att Santesson, som varit född den 3 september 1847, avlidit den 14 oktober 1915 och såsom stärbhusdelägare efterlämnat änka och tre barn samt att boets behållning uppgått till 1,501 kronor 22 öre.

Till jordbruksdepartementet har vidare inkommit ett av vederbörande pastorsämbete utfärdat bevis, att änkan Santesson är född den 28 augusti 1857.

Statskontoret har i sitt förberörda utlåtande anfört i huvudsak följande.

Med hänsyn till vad chefen för Sveriges geologiska undersökning anfört måste starka billighetsskäl anses föreligga för utverkande av någon pension åt änkan efter Santesson.

Vad beträffade det föreslagna beloppet, som motsvarade vad som skulle hava utgått till änkan Santesson såsom pension från civilstatens änke- och pupillkassa, därest hennes man vunnit delaktighet i densamma, måste det ju visserligen medgivas, att detta belopp icke vore i och för sig oskäligt, men med avseende därå, att för pension från nämnda kassa förutsattes erläggande av icke obetydliga avgifter till kassan, syntes det dock statskontoret, som om beloppet i detta fall, där inga som helst sådana avgifter förekommit, borde sättas något lägre och icke överstiga 700 kronor.

*Departementets-
chefen.*

Då geologiska undersökningens tjänstemän alltsedan år 1910 äro uppförda på ordinarie stat och Santesson allenast med hänsyn till sin då uppnådda ålder icke blivit berättigad till delägarskap i civilstatens änke- och pupillkassa, synas starka billighetsskäl föreligga att bereda hans änka den ifrågasatta förmånen av pension. I detta sammanhang kan erinras, att Santessons pension, 4,000 kronor, varit lika med det högsta pensionsunderlag, som för hans tjänst varit bestämt enligt gällande lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension. Då, enligt reglementet den 21 december 1907 för civilstatens änke- och pupillkassa, tjänst innehavares delaktighetsbelopp i samma kassa är lika med en femtedel av högsta pensionsunderlaget enligt civila pensionslagen, samt pension för änka ensam enligt berörda reglemente utgår med det delaktighetsbelopp, som senast varit för mannen gällande, skulle, därest Santesson varit delägare i kassan, pensionsbeloppet för hans änka hava utgjort 800 kronor. Någon avgift till nämnda kassa har emellertid av Santesson icke erlagts.

På sätt statskontoret anfört synes därför 700 kronor kunna anses såsom ett efter omständigheterna avpassat skäligt pensionsbelopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att förre aktuarien vid Sveriges geologiska undersökning Gustaf Henrik Santessons änka Alma Johanna Santesson, född Lindberg,

må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor, att utgå från och med november månad år 1915.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lekander.
